

פנינים

עיונים וביאורים קצרים

בדיקה ל'ארוסתו' בלבד

וישק את בני ישראל ויקח את העגל גו' ויזר
על פני המים

נתכוין לבדקם כסושות, שלש מיתות נידונו שם כו' בסיף
כו' במנפה כו', לא עדים ולא התראה בהדרוקן שבדקום
המים וצבו במנהגם
(לב, כ. רש"י)

מצינו חילוק בין ה"שלש מיתות" שבהן נידונו
ישראל, שאצל אלו שנהרגו בסיף כתיב "ויפול מן
העם" (שם, כח), במגפה כתיב "ויגוף ה' את העם"
(שם, לה), אך בנוגע לאלו ש"בדקום המים" כתיב
"וישק את בני ישראל". ויש לעיין בטעם השינוי.

ולבאר זה יש להקדים, דלכאורה אינו מובן
מדוע בדק הקב"ה את עושי העגל "כסוטות",
דמה קשר ושייכות יש בין ענין הסוטה לחטא
העגל?

ויובן זה ע"פ מה שכתב רש"י בנוגע לחטא
העגל, עה"פ "פסל לך" (לד, א) "משל למלך
כו' והניח ארוסתו עם השפחות כו' כך המלך
זה הקב"ה, השפחות אלו ערב רב כו', ארוסתו
של הקב"ה אלו ישראל". ונמצא, שחטא העגל
הוא בדוגמת קלקול "ארוסה". וזהו ש"בדקום
כסוטות", שהרי השקאת הסוטה היא גם מטעם
"קלקול" כגון זה.

ועפ"ז יש לומר, שמכיון שעיקר בדיקה זו
הייתה מטעם קלקול הארוסה, הייתה בדיקה זו
שייכת רק ל"ישראל" שהם "ארוסתו של הקב"ה",
משא"כ הערב רב נמשלו "לשפחות", ולכן לא הי'
שייך אצלם ענין זה.

וזהו שעל שאר המיתות נאמר "העם" דייקא,
כי בהן נכללו כל העם, שגם הערב רב בכללם,
משא"כ על בדיקה זו נאמר "וישק את בני ישראל",
כי רק בני ישראל נכללו בזה, ולא "השפחות אלו
ערב רב".

(ע"פ לקוטי שיהות ח"ז עמ' 409 ואילך)